

IDEELABYRINT
ACADEMIE

Koers en concept

In een doolhof verlies je de weg.
In Labyrint vind je je weg vanzelf.

Labyrint

In oeroude tijden, toen de mens nog in directe verbinding stond met de goden, ging hij dagelijks de korte weg naar het onbewuste. Het was een eenvoudig en vanzelfsprekend contact waardoor hij geïnspireerd werd en zich ondersteund voelde.

Later, toen goden en mensen verder uit elkaar stonden, moest hij bewust op zoek gaan naar zijn essentie. Het werd een individuele tocht waarbij hij zelf zijn antwoord moest vinden.

Er wordt verteld dat in die tijd in Egypte de eerste labyrinten werden gebouwd. Een farao gaf opdracht om een doolhof te bouwen, waarin men zich kon oefenen in het op eigen kracht vermijden van dwaalwegen.

Het labyrint is een archetypisch beeld voor de weg naar binnen, met het doel bij jezelf te komen om daarna in vol bewustzijn weer de stap naar buiten te maken.

Het woord doolhof drukt het al uit: degene die zich erin waagt, verliest zijn oriëntatie. Bij het binnengaan van het labyrint is er vaak een gevoel van vlak bij het centrum zijn, maar dan opeens draait het pad weg en lijkt het middelpunt ver verwijderd. De doolhof staat symbool voor de dwaalweg als zoektocht. Om ons doel te bereiken hebben we niet alleen doorzettingsvermogen nodig, maar ook overgave aan het pad zelf dat route en gids is.

Lopen in een labyrint vraagt grote concentratie, stap voor stap moeten we de weg gaan. Dat dwingt ons om volledig in het hier en nu te zijn en alle onnodige ballast achter te laten. Alleen op die manier bereiken we het centrum. In het middelpunt is geen Minotaurus, een monster dat wacht om ons te verslinden. In tegenstelling tot wat we hadden verwacht, komen we bij onszelf uit. We staan tegenover onze nieuwe identiteit. Daarom stond in het midden van het labyrint vaak een spiegel met de tekst 'Mens, ken uzelf.'

Tijdens ons leven lopen we vele malen de tocht door het labyrint. De weg naar binnen brengt ons bij onze kern; daarna maken we weer de beweging naar buiten om vorm te geven aan wat werkelijk door ons bezield is.

(Vrij naar Wibe Veenbaas e.a.)

Leren doe je op je sterke punten.

Samen de koers bepalen zorgt ervoor dat je niet verdwaalt.

Koers en concept

Wat is IDEE? 6

De IDEE academie 8

**Visie op het beroep van
leraar 10**

**Hoe willen we onze doelen
bereiken? 12**

Op deze wijze ervaar ik de student als motor van de ontwikkeling binnen onze school.

Wat is IDEE?

Wat is IDEE?

IDEE.NL is een netwerk van organisaties voor primair onderwijs, speciaal onderwijs en onderwijsadvisering in Noord-Limburg. IDEE.NL staat voor: Inclusief Denken voor Excellente Educatie Noord-Limburg. De doelstelling van IDEE.NL is om door krachtig samen te werken het primair onderwijs (inclusief voorschoolse voorzieningen) en het speciaal onderwijs in Noord-Limburg te innoveren. De deelnemende organisaties verplichten zich tot elkaar om kennis en informatie te delen en om een bijdrage te leveren aan het gezamenlijk ontwikkelen van ideeën en toepassingen.

Labyrint is het perfecte recept voor de ideale leerkracht.

Waarom doen we dit?

Onze samenleving is in de afgelopen decennia ingrijpend veranderd en wordt in toenemende mate een kenniseconomie. Door de mogelijkheden die informatie- en communicatietechnologie ons bieden, maar ook door nieuwe inzichten in leerprocessen en toenemende individualisering is de traditionele rol van de school veranderd. De school en de leraar zijn niet langer het kennisinstituut en de kennisdrager. Leren vindt binnen en buiten de school plaats in allerlei vormen.

Om volwaardig te kunnen participeren binnen onze samenleving moet je zelf vorm kunnen geven aan je eigen ontwikkeling en daar verantwoordelijkheid voor kunnen nemen. Daarnaast zijn ook vaardigheden als een onderzoekende houding, samenwerken, communiceren en sociale redzaamheid van belang.

De eisen die de samenleving stelt aan haar burgers legt hierdoor een grote verantwoordelijkheid bij de school. De doelstellingen van de school zijn uitgebreid naar de gehele leefwereld van het kind. In toenemende mate is de school de pit en de ontmoetingsplaats van de wijk of het dorp, een breed maatschappelijk centrum, waarin diverse partners samenwerken en een geïntegreerd aanbod bieden.

De taken en verantwoordelijkheden van de school zijn toegenomen en dit vraagt om een andere wijze van organiseren, maar ook om een andere leraar. Een leraar die authentiek en inspirerend is, die vertrouwen heeft in kinderen en samen met hen het onderwijs vorm geeft. Tegelijkertijd zien we echter een maatschappelijke devaluatie van het beroep van leraar. Er is in onze samenleving een veelheid aan beroepsmogelijkheden ontstaan met vaak aantrekkelijke carrière mogelijkheden die het beroep van leraar overschaduwden.

Dit heeft ondermeer tot gevolg dat de kwaliteit van de instroom van studenten niet op het gewenste niveau is en dat nog maar weinig mannen kiezen voor het beroep

van leraar. Ook is er door de geringe belangstelling (plaatselijk) een tekort aan leraren.

Kortom: de samenleving verandert, de positie van het onderwijs verandert en de positie en de inhoud van het leraarschap veranderen mee. Op al deze terreinen moet een passend antwoord gegeven worden op nieuwe vragen. Er moet vooral ook een kwaliteitsverbetering aangebracht worden die tegemoet komt aan alle veranderingen en het beroep zo ook weer aantrekkelijk maakt voor vrouwen én mannen.

Er is een andere aanpak nodig om met goed toegeruste leraren de opdracht waar scholen voor staan te kunnen waarmaken. Daarom hebben in Noord-Limburg Fontys Hogescholen, een aantal schoolbesturen uit IDEE.NL en BCO Onderwijsadvies de handen ineen geslagen om op de boven genoemde ontwikkelingen en problemen een antwoord te formuleren: de IDEE-Academie.

Inspiratie en zelfkennis
leiden op deze manier tot
mooie resultaten.

De IDEE Academie

Het pad in Labyrint ontstaat door erop te lopen.

De IDEE Academie

Het primair onderwijs in Noord-Limburg heeft een sterke traditie op het gebied van inhoudelijke samenwerking. In de afgelopen vijftig jaar werden er gezamenlijk diverse projecten succesvol uitgevoerd. Zo werken bijvoorbeeld schoolbesturen in de regio Venlo en Fontys PABO Limburg al tien jaar samen in het project Opleiden in de school. De samenwerking en het perspectief daarbij gaan nu echter verder. Een aantal schoolbesturen uit IDEE- NL -stichtingen die voor het merendeel ook participeren in het samenwerkingsverband 'Samen Meer Leraar Worden' (Opleiden in de school)- neemt nadrukkelijk haar verantwoordelijkheid voor de opleiding van leraren en richt samen met Fontys PABO Limburg en BCO Onderwijsadvies haar eigen opleiding in: de IDEE- Academie. Hieraan werken de stichtingen primair onderwijs Kerobei, SPO Venray en Dynamiek Scholengroep, het BCO en pabo Venlo actief samen. Het ROC Gildeopleidingen is volger van deze ontwikkelingen en sluit later eveneens aan.

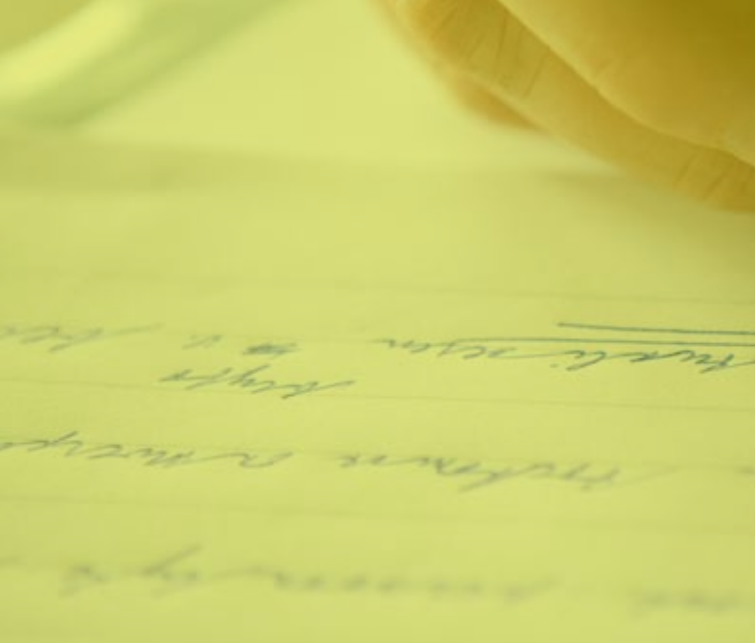
Wat willen we bereiken met de IDEE Academie?

Het doel van onderwijs, ook als dit gegeven wordt aan een lerarenopleiding, is uiteindelijk niet onderwijs zelf. Onderwijs is een middel om samen met studenten, leerlingen, vorm te geven aan de huidige en toekomstige samenleving. In de open, democratische samenleving van vandaag en morgen, is zowel behoefte aan de optimale ontplooiing van elk individu als aan kritische reflectie op de plaats van het individu temidden van anderen in de samenleving. Dit eist van het onderwijs dat het oog heeft voor individuele mogelijkheden en kansen biedt om tegemoet te komen aan de vraag naar individuele ontwikkeling. Tegelijkertijd echter dient het besef ontwikkeld te worden dat ieder individu een verantwoordelijkheid draagt voor anderen in de samenleving en verantwoordelijk is voor het voortdurend onderhouden en bouwen aan een democratische, rechtvaardige samenleving nu en in de toekomst.

Om aan dit hogere doel van onderwijs vorm te kunnen geven, is goed onderwijs een voorwaarde; onderwijs dat oog heeft voor talenten en kansen van oudere en jonge mensen. Om dit te bereiken zijn hoogwaardig opgeleide, zelfsturende professionals nodig die vanuit meerdere functies en niveaus in het (basis)onderwijs kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen enerzijds en anderzijds kunnen bouwen aan de voortdurende innovatie van het onderwijs op de scholen.

De IDEE-Academie stelt zich dan ook als doel, optimaal gebruik te maken van de talenten van het huidige type instromende studenten en tevens haar opleiding aantrekkelijker te laten zijn voor mannelijke studenten en VWO-ers. De IDEE-Academie biedt kansen om studenten (en zittende leraren) te laten excelleren op verschillende niveaus: van onderwijsassistent tot promovendus. De Academie biedt op termijn dus als het ware een studieloopbaantraject aan, dat tegemoetkomt aan de gevoelde noodzaak om te komen tot functiedifferentiatie en aan de bijbehorende loopbaangerichte professionalisering. Op dit moment echter, beperken we ons in de beschrijving van het verloop van het project tot de kern van onze activiteit: de opleiding tot leraar.

Als je samen leert word
je de baas over je eigen
ontwikkeling.

Visie op het beroep van de leraar

Het pad in Labyrint ontstaat door erop te lopen.

Visie op het beroep van de leraar

De Academie conformeert zich uiteraard aan de 7 basiscompetenties, zoals het SBL die uitgewerkt heeft. De ideale IDEE-leerkracht brengt echter iets extra's mee, dat het verschil maakt tussen een goede leerkracht en een excellente leerkracht. Dit verschil wil de IDEE-Academie bereiken door in haar opleiding uitvoering te geven aan de kern van haar visie op de ideale leerkracht, namelijk als:

- Een authentieke, unieke persoonlijkheid, met een passie voor onderwijs, die in staat is om vanuit een diepgevoelde betrokkenheid met de omgeving vorm te geven aan een rijke leeromgeving voor kinderen en collega's;
- Een persoon, die zelf verantwoordelijk kan en wil zijn voor zijn eigen ontwikkeling en zo sturing kan geven aan zijn eigen ontwikkelingsproces en het ontwikkelingsproces van anderen wil helpen bevorderen;

- Een persoon die midden in de samenleving staat, die weet wat er zich in de samenleving afspeelt, daarin actief kan participeren, de verbindende schakel kan zijn tussen de samenleving en de school en het vermogen heeft kinderen in te leiden in de hen omringende samenleving;
- Een persoon die op authentieke wijze vorm kan geven aan de pedagogische opdracht en die voor de kinderen een waarde(n)volle identificatiefiguur kan zijn.

Visie op leren en opleiden

De IDEE-Academie wil een leeromgeving zijn, die studenten volop de mogelijkheid biedt om vanuit een authentieke, rijke context de eigen talenten te ontplooiën en zo hun kansen en mogelijkheden binnen het basisonderwijs te verdiepen en te verbreden. De leeromgeving wordt door de Academie breder gezien dan de basisschool of de klaslokalen van de pabo.

Dit betekent voor de Academie, dat elke student zijn of haar individuele mogelijkheden op eigen wijze kan ontwikkelen met behulp van professionals door middel van systematische reflectie (actie-reflectie-verdieping-verankering).

De IDEE-Academie ziet leren als een proces dat plaatsvindt daar waar de persoon intrinsiek gemotiveerd is en waar de omgeving voortdurend appelleert aan deze motivatie. Zo is het vertrekpunt telkens de lerende zelf, waarbij de lerende samen met de omgeving telkens een antwoord formuleert en tevens wordt uitgedaagd tot het stellen van nieuwe vragen. Op die wijze blijft het leerproces dynamisch en blijft de lerende dus in een permanent discours met de omgeving. Anders gezegd: we willen diep en duurzaam leren bij alle betrokkenen teweeg brengen.

Het in een dialoog ontwerpen gaf voor mij meer diepgang en betrokkenheid.

Hoe willen we onze doelen bereiken?

Met en van elkaar leren is de kracht van Labyrint.

Het opleidingsconcept

We willen diep en duurzaam leren. 'Diep' in de betekenis dat er begrip, inzicht en beleving ontwikkeld wordt en 'duurzaam' dat leren onderdeel wordt van de professionele persoonlijkheidskenmerken, zoals interesse, betrokkenheid, eigenaarschap, doorzettingsvermogen en plezier. Diep leren kan niet zonder duurzaam leren en omgekeerd bewerkt duurzaam leren, diep leren. Door op deze manier richting aan de ontwikkeling van de lerende te geven, ontwikkelt deze het persoonlijk leiderschap dat nodig is om op hoogwaardig niveau een leven lang te willen en te blijven leren.

Vanuit deze visie op het beroep en op leren hanteren we een aantal sturende concepten of principes volgens welke lijnen we de opleiding bouwen en uitvoeren. Omdat we geloven in de kracht van het 'eigenaarschap' hebben we deze sturende principes in samenspraak met de direct betrokkenen in dit project geformuleerd.

Hieronder volgen een aantal van deze sturende principes die richting gaan geven aan de wijze waarop we met en van elkaar willen leren.

Hoe komen tot we diep en duurzaam leren?

Coaching en support zijn hierbij belangrijke voorwaarden: dat wordt dus de 'pit' van onze opleiding. Hiervoor zijn de zogenaamde 'leertuinen' in het leven geroepen. Docenten van de pabo, de mentor, de coach, studenten uit diverse jaargroepen komen hier bijeen om met en van elkaar te leren (support!). Studieloopbaanbegeleiders en coaches houden de individuele ontwikkeling met de student samen in het oog (coaching!).

Het inzetten van persoonlijke kwaliteiten leidt tot 'verre transfer'. Transfer betekent dat kennis, inzicht of vaardigheid die in een bepaalde context eigen is gemaakt, ook in een andere context tot uiting kan komen. Het geleerde is dan niet meer contextafhankelijk. Deze transfer bevordert dus de 'duurzaamheid' en daarmee kan het geleerde verankerd worden.

Het verwerven van eigenaarschap door betrokkenheid en betekenisvolheid is van wezenlijk belang voor een professionele houding. Verantwoording nemen en dragen, het aanspreekbaar zijn op het eigen handelen, het mee ontwikkelen, open staan voor anderen, het denken vanuit kansen en mogelijkheden en ook de ander behandelen als een authentieke professional, zijn hiervan de belangrijkste kenmerken.

Authenticiteit en zelfsturing: het mogen inzetten van interesse, talenten, gepaard aan daadkracht op alle niveaus bevordert in hoge mate het leren. In onze organisatie betekent dit: a. dat je mag uitbouwen waar je goed in bent, b. dat je mag opbouwen waar je interesse ligt en c. dat je mag compenseren waar je minder talenten hebt (met vanzelfsprekend een ondergrens). Met andere woorden: diversiteit van talenten komt iedereen ten goede.

'Do to learn': de praktijk stuurt in hoge mate het leren. We hanteren de leerproces van praktijkgericht leren: actie-reflectie-verdieping-verankering. Daarom ook is coaching en support zo van wezenlijk belang: hierdoor wordt een krachtiger bewustwording teweeg gebracht, die de diepte in het leren moet aanbrengen.

Labyrint is de TomTom van de nieuwe leraar.

Schijnbare tegenstellingen willen we benutten!

Op bepaalde terreinen lijken de eerder genoemde uitgangspunten haaks te staan op traditionelere opvattingen uit de opleiding.

Ook spelers binnen de IDEE-Academie zullen echter moeten voldoen aan wettelijke kaders vanuit het ministerie, kaders vanuit de accreditatie en ook het gewoon gezonde verstand. Hieronder volgen een aantal van die tegenstellingen, die wij als 'koppelingen' willen benutten:

- Wat mág en wat móét. Uitgangspunt is de leerbehoefte en talenten van de student. Van daaruit worden keuzes gemaakt voor het leertraject. Er is ook kennis en vaardigheid die door ieder opgedaan moet worden, zoals bijvoorbeeld voorgeschreven wordt door het ministerie, of zoals de standaarden van bijvoorbeeld de Fontys pabo's, die de basis vormen van de accreditatie en daarmee het civiel effect van het getuigschrift borgen.

- Prestatie en relatie. Er zijn leermeesters (mensen die specifieke kennis te delen hebben) en werkmeesters (mensen die goed zijn in het organiseren of begeleiden van leren). Beide zijn nodig: leren doe je samen.
- Proces en product. Het proces van het leren is net zo belangrijk als het resultaat; het een is niet belangrijker dan het andere: een student is in die zin nooit 'klaar'.
- Praktijk en theorie. Praktijk stuurt de behoefte aan theorie, maar theorie vormt daarna wel de basis voor het handelen. Ook hier geldt dat beide noodzakelijk zijn en geen tegenstelling vormen.
- Opvoeding en onderwijs. Opvoeding en onderwijs zijn in onze visie aan elkaar gekoppeld. Leraren en studenten maken hun eigen (waardengeladen) onderwijs en zijn zich daar bewust van.

Leren vraagt om een verscheidenheid aan contexten en maatschappelijke betrokkenheid.

Als het bovenstaande geldt, namelijk dat opvoeding en onderwijs samen gaan, dan kan het niet anders dan dat je betrokken bent bij de samenleving als geheel. Opvoeden doe je namelijk niet in het luchtledige. Vandaar dat wij studenten en leraren willen stimuleren ook op onderzoek uit te gaan buiten de schoolmuren.

Inspiratie doe je ook op vanuit de relatie tussen professionalisering en 'Bildung'. Ook het opdoen van contextvrije kennis is van belang; zowel voor de ontwikkeling en verrijking als persoon als voor de professionele ontwikkeling. Deze kennis kan dienen als context voor nieuwe kennis en informatie waarmee men in aanraking komt. We willen tijdens de opleiding immers de 'Hele Mens' aanraken: de mens is meer dan zijn beroep alleen.

Eigenaarschap bepaal je zelf in Labyrint.

Ontwikkeling van cultuur naar structuur. Vanuit de persoonlijke ontwikkeling naar een professionele cultuur. Indien er een professionele houding ontstaat bij het individu kan er een leergemeenschap ontstaan die vanuit gedeelde waarden vorm geeft aan, dan vanzelfsprekende, teamontwikkeling en dus tot onderwijsontwikkeling.

Structuur zonder die gedeelde waarden is een zinloze bureaucratische eenheid.

Praktijkgericht opleiden is het op methodische wijze faciliteren en begeleiden van leren ten behoeve van competentieontwikkeling van individuen en groepen in een beroepscontext. Bron: Praktijkgericht opleiden, J.W. van den Boogert, 2006.

PaboVenlo@Fontys.nl

bmt@spovenray.nl

kerobei@kerobei.nl

info@bco-onderwijsadvies.nl

info@dynamiek.nu

